

VSEBINSKI NAČRT DELA ZVEZE DRUŠTEV UPOKOJENCEV SLOVENIJE ZA LETO 2021

Ljubljana, 8.1.2021

Janez Sušnik
Predsednik ZDUS

Kazalo vsebine

1. AKTIVNOSTI V LETU 2021	3
1.1. Izvrševanje Memoranduma 2018, vsebine brošure Organizirane oblike zagotavljanja kakovostne starosti: Oblike dejavnosti, bivanja, oskrbe in nege v tretjem življenjskem obdobju (2020), pobud, predlogov in zahtev ZDUS	3
1.2. Nadzor človekovih zakonsko in drugače določenih pravic starejših	4
1.3. Skrb za aktivno, zdravo in varno staranje članstva v skladu s smernicami Strategije dolgožive družbe	5
1.4. Krepitev pomoči starejšim in organizacija prostovoljstva starejših	5
1.5. Zagovarjanje poslanstva Zveze društev upokojencev kot ene največjih civilnih in nepolitičnih organizacij v Republiki Sloveniji, pridobivanje članstva in pomembni dogodki Zveze društev upokojencev Slovenije	7
1.6. Krepitev aktivnega državljanstva z Vlado Republike Slovenije, ministrstvi, političnimi strankami, Državnim zborom Republike Slovenije, poslanskimi skupinami in Državnim svetom Republike Slovenije in drugimi reprezentativnimi ali sorodnimi organizacijami.....	8
1.7. Mednarodno sodelovanje	8
1.8. Delovanje Medgeneracijske koalicije Slovenije in Seniorskega koordinacijskega odbora Slovenije.....	10
1.9. Informativna dejavnost	10
1.10. Odgovornost za vzdržnost Vzajemnega posmrtninskega sklada.....	11
1.11. Vzdržnost financ na vseh področjih delovanja	11
2. IZVEDBENI NAČRT AKTIVNOSTI ZVEZE DRUŠTEV UPOKOJENCEV SLOVENIJE V LETU 2021.	12
2.1. Vodenje ZDUS	12
2.2. Dogodki in prireditve	13
2.3. Zaščita pravic starejših.....	14
2.4. Medsebojna pomoč starejših in prostovoljstvo	14
2.5. Mednarodno sodelovanje	15
3. NAČRT KOLEKTIVNEGA DOPUSTA NA ZVEZI DRUŠTEV UPOKOJENCEV SLOVENIJE V LETU 2021.....	16

1. AKTIVNOSTI V LETU 2021

1.1. Izvrševanje Memoranduma 2018, vsebine brošure Organizirane oblike zagotavljanja kakovostne starosti: Oblike dejavnosti, bivanja, oskrbe in nege v tretjem življenjskem obdobju (2020), pobud, predlogov in zahtev ZDUS

Funkcionarji ZDUS bodo kot pretekla leta tudi v letu 2021 v sodelovanju s strokovno službo, organi in delovnimi telesi ZDUS redno spremljali aktivnosti, ki bodo potekale vzporedno z načrtovalci razvoja skrbi za starejše in nad pripravo zakonodaje, ki posega v življenje starejših, posebej na področja gmotnega položaja upokojencev, letnega dodatka, vdovskih in družinskih pokojnin, zdravstvenega varstva in zavarovanja, socialnih pravic in tudi bivalnega standarda.

Že uvodoma velja opozoriti na to, da je v letu 2020 nastal nov moment, saj je stalno prihajalo do vedno novih ukrepov zaradi epidemije koronavirusa CoV-2 Covid-19. S tem v zvezi bomo še naprej skrbeli za stalen prenos pomembnih informacij članstvu, pozorni pa bomo zlasti na to, da se pravočasno odzovemo na vse morebitne zakonske spremembe ali poseganje v pravice starejših.

Pravočasno in dosledno bomo morali sodelovati pri pripravi pobud, predlogov in rešitev v dobrobit starejših, pri čemer bomo po potrebi sodelovali z upokojenimi strokovnjaki. Skladno z morebitnimi podaljševanji ukrepov zaradi epidemije, bo to potekalo še nekaj časa v virtualnih okoljih.

Še naprej bomo sledili ukrepom, zahtevam, predlogom in pobudam, ki smo jih v preteklem obdobju pripravili v ZDUS, s katerim smo naslovili odločevalce na področju izboljšanja gmotnega položaja, zdravstvenega in socialnega varstva in bivalnih pogojev doma in v institucionalnih ustanovah ter drugih pomembnih področij.

Zaradi vseh dogodkov bomo še bolj pozorni, kaj vse se bo dogajalo v Vladi in Državnem zboru Republike Slovenije, in tudi v ZDUS bomo pripravili kakšno spremembo in dopolnilo k zakonom, ki se močno dotikajo življenja upokojencev. Zato naše pomembne vsebine ostajajo:

- spoštovanje systemskega zakona in izplačilo letnega dodatka po le-tem, upošteva izplačilo v dveh razredih in najpozneje v juniju za tekoče leto;
- povrnitev še preostalega neizplačanega dela od neusklajenih pokojnin iz obdobja 2010 do 2015 zaradi pretekle interventne zakonodaje;
- razbremenitev obdavčitve letnega dodatka kot velja za delovno aktivno prebivalstvo;
- redno usklajevanje pokojnin po systemskem zakonu;
- izredno usklajevanje pokojnin po systemskem zakonu in glede na BDP;
- uvedba pogrebnine za vse upravičence po umrlem v enotnem znesku 530 evrov;
- nujna ureditev in sprejem Zakona o dolgotrajni oskrbi;
- ureditev razmer v domovih za starejše;
- sprejem Zakon o demografskem skladu;
- sprejem Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju;

- seniorske olajšave do 1.500 evrov pokojnine;
- dvojni status upokojencev (spremembe in dopolnila upravičenosti pokojnin v 142.a členu ZPIZ-2).

Odločevalce bomo še naprej spodbujali k čim prejšnjem sprejemu akcijskih načrtov k Strategiji dolgožive družbe, ki rešuje problematiko zlasti mladih in starejših.

1.2. Nadzor človekovih zakonsko in drugače določenih pravic starejših

Srečanja s predsedniki političnih strank in poslanci Državnega zbora Republike Slovenije, bodo potrebna skozi vse leto, še posebej v času priprave in sprejemanja zakonodaje, ki posega na področja starejših. Spremljali bomo delo odborov in komisij Državnega zbora in Državnega sveta Republike Slovenije.

Pri tem bomo sledili našim zavezam k uresničevanju ukrepov, zahtev, predlogov in pobud.

Posebno pozornost bomo še naprej usmerjali v zakonodajne predloge na področju dolgotrajne oskrbe, ki ne sme temeljiti zgolj na zdravstvenem vidiku, pač pa mora slediti temu, da je predvsem socialni vir oskrbovanja posameznika, ki ne more poskrbeti zase, socialnega varstva, demografskega sklada in že ustanovljenega Urada za demografijo.

Epidemija koronavirusa CoV-2 Covid-19 se je močno vrezala v mnoga področja, tudi v pravice starejših. Z vseh strani so tekom epidemije prihajale kritike, da je za starejše slabo poskrbljeno, kjer smo posebej pozorni postali na ohranjanje stikov in preprečevanje osamljenosti med to ranljivo populacijo. Prišlo je tudi do prenove obstoječih in oblikovanja novih ukrepov za bolj kvalitetno življenje starejših. Temu bomo sledili tudi v letu 2021.

Posebno vlogo na področju nadzora človekovih pravic ima skupina Državni preventivni mehanizmi pri Varuhu človekovih pravic (DPM pri VČP), kjer ima svoje predstavnice tudi ZDUS. Spodbujali bomo aktivno sodelovanje predstavnic v skladu z letnim načrtom Varuha človekovih pravic, ki ima nalogo in pooblastila za uveljavljanje mehanizma na mednarodni in državni ravni za preprečevanje mučenja in drugih oblik grdega ravnanja z ljudmi. Predstavnice ZDUS na podlagi letnega načrta izvajajo nenapovedane obiske in pripravljajo priporočila v domovih za starejše, vzgojnih zavodih, posebnem socialno varstvu zavodu, psihiatrični bolnišnici in psihiatrični kliniki, azilnem domu, na policijski postaji in vojaški policiji.

Pomembno se nam zdi izpostaviti pridobitev in vzpostavitev Demenci prijazne točke (DPT), kar prav tako načrtujemo v letu 2021. S pridobitvijo DPT bo ZDUS postal del mreže Demenci prijaznih točk. Z aktivnostmi bomo lahko pomagali zagotavljati demenci prijazno okolje, nudili informacije o demenci (kaj je, kakšni so znaki in kako jo prepoznamo), pomagali osebam z demenco in njihovim svojcem. Menimo, da bo to predstavljalo pomembno obogatitev za ZDUS.

1.3. Skrb za aktivno, zdravo in varno staranje članstva v skladu s smernicami Strategije dolgožive družbe

V avgustu 2020 smo izdali brošuro Organizirane oblike zagotavljanja kakovostne starosti: Oblike dejavnosti, bivanja, oskrbe in nege v tretjem življenjskem obdobju, v kateri smo med drugim izpostavili nujnost promocije zdravega načina življenja in zdravega, aktivnega ter varnega staranja. Slednje dosegamo v ZDUS z organiziranimi dejavnostmi s področja rekreacije, športa in kulture, rokodelstva in drugih pomembnih dejavnosti, za katere se namenja vse manj javnih virov financiranja. Prav te dejavnosti so izjemnega pomena, saj predstavljajo preventivo na področju zdravja in jih je ravno zato potrebno negovati in zanje zagotoviti ustrezno financiranje ter izvajanje. Na podlagi analize o posledicah neizvajanja organiziranih oblik zagotavljanja kakovostne starosti na področju kulturne in rekreativno-športne dejavnosti društev upokojencev bomo pripravili ustrezne ukrepe in predlagali alternativne oblike dejavnosti, ki bi mogle doseči članstvo v celoti in ne nazadnje tudi širšo zainteresirano javnost. Odločevalce bomo tudi zato še naprej spodbujali k sprejemu zakonskega določila za obvezo državnega proračuna do sofinanciranja dejavnosti reprezentativnih organizacij upokojencev in invalidov na državni ravni, predvsem pa varovalnih programov v sklopu rekreativnih, športnih in kulturnih, rokodelskih in drugih pomembnih dejavnosti.

Še naprej bomo glede na lastniško vlogo skrbno spremljali poslovanje in razvoj Delfin Hotela ZDUS d.o.o. Izola, ki ima prav tako pomembno vlogo pri krepitvi zdravja naših članov, ne nazadnje pa gre tudi za okolje, kjer izvajamo izobraževanja prostovoljcev programa Starejši za starejše, rokodelske delavnice, likovno kolonijo, dramske delavnice in druge vsebine.

1.4. Krepitev pomoči starejšim in organizacija prostovoljstva starejših

Program Starejši za starejše ja socialno varstveni in humanitarni program, ki deluje v ZDUS od leta 2004 in temelji na medsebojni pomoči starejših starejšim na osnovi medsebojnega razumevanja, sočutja in pomoči. S 3.500 prostovoljci bo tudi v letu 2021 pomagal skoraj 60.000 uporabnikom, ki so starejši od 69 let, da bodo čim dlje ostali v domačem okolju. Izvaja se v vseh 13 pokrajinskih zvezah in 17 pokrajinskih koordinacijah. Leta 2017 ga je evropski parlament prepoznal kot izjemen, edinstven program, ki je dobil nagrado Državljan Evrope, v Sloveniji pa se še vedno bje bitka, da bi pomen programa in potrebe uporabnikov prepoznala država in ga vključila v proračun, saj je program podhranjen za več kot 35%. Od leta 2004-2020 smo pomagali več kot 200.000 uporabnikom starejšim od 69 let, ki so pomoč nujno potrebovali.

V času epidemije se je delovanje v programu še bolj okrepilo, sočasno se je krepila medgeneracijska solidarnost. Pokazal se je velik porast potreb, tako obstoječih uporabnikov programa Starejši za starejše, kot vseh ostalih, ki so se zavedli pomena mreže, ki je razpredena preko 278 društev v Sloveniji in kar v 136 občinah. V prvem, in sedaj v drugem valu, so se prostovoljci povezali tako s Civilno zaščito, občinami in župani, Rdečim križem, Karitasom in vsemi prostovoljnimi organizacijami, kjer so zaznali veliko pomoč programa. Opravili so več kot 36.500 telefonskih razgovorov, več kot 30.000 obiskov, razdeljevali pakete s hrano, z zdravili, sešili več kot 24.400 mask, raznašali donirano hrano, opravljali prevoze,

med epidemijami, ko je bilo dovoljeno obiskovanje, so opravljali hišna opravila, urejali vrt, tudi grobove,...

Leto 2021 ne bo enostavno, saj se bodo začele kazati posledice osamljenosti, strahu, negotovosti. Želimo kakovostno sodelovati z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje in sicer v Interdisciplinarni komisiji za duševno zdravje, kjer želimo vzpostaviti kontakte in delovati še bolj intenzivno na področju krepitve duševnega zdravja na vseh območjih Slovenije, saj smo po številu samomorov prav v vrhu Evrope. V ta program je vključena naša operativna vodja programa Starejši za starejše. Ravno tako imamo predstavnico v Svetu Vlade Republike Slovenije za spodbujanje prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij. Vsi želimo, da se vključi čim več uporabnikov, da niso sami s svojimi problemi. Vse uporabnike se bo v največji meri izobrazilo in informiralo, koga od stroke lahko pokličejo, čeprav imajo naši uporabniki že sedaj telefonske številke od prostovoljcev. Pomagati se želi tudi tistim, ki nudijo pomoč in včasih izgorevajo, saj pomoč tudi sami potrebujejo.

Vztrajali bomo pri razširjenosti oskrbe na daljavo, tako imenovane E-oskrbe, da bodo ljudje preskrbljeni tudi v nočnem času, da bodo lahko poklicali na 24-urno pomoč ali svojce, s katerim bodo posredno lahko v 24-urnem kontaktu. Tudi ta oskrba deluje medgeneracijsko, saj poskrbi povezavo med svojci takrat, ko nekdo, ki je padel ali se mu je kaj nepredvidenega zgodilo, naprava preko senzorjev pošlje poziv, da se dogaja nekaj nepredvidenega. Cilj je, da se vključi oskrba na daljavo v Zakon o dolgotrajni oskrbi, saj mora le ta temeljiti na prihodnosti na osnovi pozitivnih praks iz preteklosti. Sočasno moramo z vsemi mobilnimi operaterji skleniti in doseči dogovor o pokrivanju belih lis glede signala.

Leto 2021 bo zaznamovano z obravnavo Zakona o dolgotrajni oskrbi, kjer mora dobiti naš program s prostovoljci svoje mesto, kar bi pocenilo izvajanje, saj moramo vedeti, da bogate in socialno razvite države sprejemajo prostovoljstvo v svoji zakonodaji v skrbi za starejše. Načrtujemo, da bomo s svojimi strokovnimi sodelavci prepričali pripravljavce, da to ni zdravstvena oskrba, ki se lahko izvaja že sedaj glede na obstoječo zakonodajo, temveč da moramo razlikovati, da zdravstvo omogoča preživetje, sociala pa življenje. Glede na vsebino, ki je bila prikazana skozi pilotne projekte, nas čaka na tem področju res veliko dela. Želimo in zahtevamo, da se na vseh območjih Slovenije vključijo društva upokojencev s svojimi prostovoljci in da ne bo diskriminacije med posameznimi uporabniki in ne med pokrajini.

Predvidevamo, da bomo vključili v prihajajočem letu vsaj 10 društev, saj je naš cilj, da se vključijo vsi, ki pomoč potrebujejo. Slogan programa »danes pomagam jaz tebi, jutri boš mogoče ti meni« naj bodo prisotne v vseh društvih upokojencev v Sloveniji.

Velika naloga, ki je pred nami je pridobivanje podatkov o starejših, ki dopolnijo 69 let. Glede na splošno uredbo EU o varstvu podatkov so nekatere Občine prenehale dajati podatke, čeprav nam je Informacijska pooblaščenka dala zeleno luč. Zahtevati moramo, da pridobimo podatke, saj izvajamo socialno-varstveni program in imajo vsi izvajalci sklenjene pogodbe z občinami, zato mora vodstvo ZDUS to razrešiti.

Ravno tako, da bo delovanje v javnem interesu, ki prinaša društvom, ki imajo to urejeno določene koristi, urejeno na nivoju ZDUS tako, da bo društvo upokojencev avtomatsko preko ZDUS pridobilo to pravico.

Zelo pomembno je sodelovanje z Ministrstvom za delo družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki je naš glavni financer. Pozorni moramo biti na dodatne razpise glede širitve določenih programov razvoja.

Ravno tako sodelujemo z Fundacijo za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji. Z njimi moramo opraviti temeljit razgovor glede uvrščenosti v njihov program in višino financiranja.

Zelo so pomembni naši dragoceni donatorji in sponzorji, zato moramo v prihajajočem letu napeti vse sile, da obdržimo obstoječe in pridobimo kakšnega novega, kar pa bo glede na viden padec gospodarskih dejavnosti zelo težko.

Zavedamo se pomembnosti našega socialno-varstvenega in humanitarnega programa, vemo, da smo na pravi poti, da delamo izključno v dobrobit starejših, ki so pomoči potrebni, zato ne bomo odnehali, temveč naj nam bo ta korona kriza še toliko večji izziv in spoznanje, da smo na pravi poti in da bi brez nas bilo življenje veliko slabše in bolj žalostno.

1.5. Zagovarjanje poslanstva Zveze društev upokojencev kot ene največjih civilnih in nepolitičnih organizacij v Republiki Sloveniji, pridobivanje članstva in pomembni dogodki Zveze društev upokojencev Slovenije

V kolikor želimo biti dovolj slišani, moramo okrepiti svoje vrste. Za pridobivanje novih članov smo skupaj odgovorni društva upokojencev, Pokrajinske zveze društev upokojencev in Zveza društev upokojencev Slovenije, ki bomo le z raznovrstnimi programi in aktivnostmi medse privabile novo članstvo. Zaradi epidemije je nujno potrebno uvesti alternativne oblike druženj in dejavnosti, da bomo starejšimi omogočili ohranjanje in krepitev njihove socialne mreže. V smislu pridobivanja novih članov, mlajših upokojencev, bi morali pripraviti pred upokojitvene programe in aktivnosti ter pripraviti priročnik s koristnimi nasveti in nosilci storitev, ki bi sedanje in bodoče upokojence usmerjale skozi obdobje upokojitve. Novi in mlajši upokojenci se nam bodo priključili le, če bomo uspeli zadovoljiti njihove interese in jim znali ponuditi vsebine, ki jih zanimajo. Ključno vlogo pri pridobivanju novih članov imajo društva upokojencev, ki privabljajo nove člane prav na osnovi ponudbe aktivnosti.

Ena od oblik promocije dela organizacije in za pridobivanje novih članov so tudi Dnevi medgeneracijskega sožitja, ki smo jih prvič izvedli v maju 2019. Zaradi epidemije prireditve nismo mogli izvesti tudi v letu 2020, žal pa je pod vprašajem tudi izvedba v letu 2021. V kolikor ne bo možnosti za izvedbo, bomo skušali to delno nadomestiti z virtualnimi dogodki in predstavitvijo pomembnih vsebin.

V letu 2020 nam ni uspelo organizirati dogodka Dan ZDUS, a z optimistično napovedjo menimo, da ta dogodek, praznik ZDUS, ki je namenjen promociji društev upokojencev in njihove dejavnosti, v prihodnje na nek način, tudi v teh kriznih časih, nadomestimo.

Z ZPIZ se bomo dogovorili, da bi vsem, ki se na novo upokojijo, že z odločbo o upokojitvi poslali zgibanko ZDUS, kjer so navedene pomembne aktivnosti ZDUS, pokrajinskih zvez in društev upokojencev, z namenom informiranja o možnosti vključitve v organizacijo.

V Statut ZDUS bomo morali vnesti pomembno dopolnitev za vključitev panožnih društev upokojencev, kot so na primer MO RS, MNZ Maksa Perca, obrtniki, banke in drugi, ki se nahajajo na območju celotne Slovenije ter bi jim omogočili neposredno vključitev v ZDUS. Prav tako bomo morali doseči dopolnitev za neposredno vključevanje interesnih skupin intelektualcev, kot so na primer profesorji, doktorji, nekdanji direktorji, znanstveniki in drugi.

Okrepiti moramo tudi sodelovanje s Pokrajinskimi zvezami društev upokojencev in izboljšati informiranost med zvezami in društvi upokojencev tako, da bodo redno seznanjeni z novostmi, zakonodajnimi pobudami in drugimi aktivnostmi krovne zveze.

Zavod Modri Živko predstavlja dobro osnovo za razvoj tistih področij, ki imajo status obrtniškega in ljubiteljskega pomena ter krepijo ohranjanje nesnovne kulturne dediščine in medgeneracijski prenos s tem povezanih znanj in veščin.

Načrtujemo tudi izdajo vodnika za DU in PZDU po GDPR (varstvo osebnih podatkov) v elektronski obliki, za katerega nam je v preteklih obdobjih primanjkovalo časa.

1.6. Krepitev aktivnega državljanstva z Vlado Republike Slovenije, ministrstvi, političnimi strankami, Državnim zborom Republike Slovenije, poslanskimi skupinami in Državnim svetom Republike Slovenije in drugimi reprezentativnimi ali sorodnimi organizacijami

Nadaljevali bomo z delovanjem v organih in delovnih skupinah vlade ali njenih resorjev, kamor je ZDUS imenoval svoje predstavnike.

Še naprej bomo stremeli h krepitvi sodelovanja z odločevalci na vseh ravneh. Nerešeni vprašanja ostajata vključitev v aktivnosti Ekonomsko socialnega sveta, ki obravnava teme, ki zadevajo tudi starejše ter krepitev sodelovanja z Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije in Sindikatom upokojencev Slovenije ter drugimi sorodnimi organizacijami, med drugim tudi Olimpijskim komitejem Slovenije na področju športa, rekreacije in gibalne kulture starejših.

Pri krepitvi aktivnega državljanstva lahko veliko vlogo odigrata tudi Medgeneracijska koalicija Slovenije – MekoS in Seniorska koordinacija Slovenije – SEKOS, zato se mora njuno delovanje spremeniti in okrepiti do te stopnje, da postaneta osnova ta trajnejše, uspešnejše in bolj prepoznavno sodelovanje (več o navedenih koordinacijah v poglavju 1.8).

1.7. Mednarodno sodelovanje

Več aktivnosti in naporov bomo morali usmeriti v pridobivanje ne le domačih, temveč tudi mednarodnih projektov, ki bodo skladni z nameni in cilji zveze. Pri tem smo bili v letu 2020 že nekoliko bolj uspešni, a bo del aktivnosti zaradi ukrepov in posledic epidemije gotovo prenesen v leto 2021.

V letu 2021 bomo izvajali mednarodne projekte:

MOVE YOUR HANDS FOR DEMENTIA (MYH4D) - PODAJMO ROKO OSEBAM Z DEMENCO (1.10.2020-30.9.2022) s področja izobraževanja izobraževalcev starejših oseb, ki je namenjen podpori izobraževalcev odraslih/starejših pri razvijanju kompetenc za izobraževanje starejših na temo zdravstvene pismenosti o demenci. Boljša zdravstvena pismenost o demenci je prvi korak k bolj vključujoči in enakopravni »demenci prijazni skupnosti«, saj zagotavlja več možnosti, da se z večjo odgovornostjo in sposobnostjo soočimo z zdravjem in okoljem, da sprejmemo ugodne odločitve za zdravje in izboljšamo kakovost življenja osebam z demenco in njihovim družinskim članom.

RECOVERING YOUR MUSICAL YOUTH - DIGITAL SKILLS TRAINING FOR SENIORS – PRIDOBIVANJE DIGITALNIH VEŠČIN ZA STAREJŠE NA PODROČJU GLASBE (1.10.2020-30.9.2022) s področja izobraževanja/kulture v tretjem življenjskem obdobju. Ker se staranje prebivalstva v EU še naprej povečuje, morajo ponudniki storitev v izobraževanju odraslih sprejeti potrebne ukrepe za spodbujanje starejših oseb, da načrtujejo aktivno, izpolnjujoče in kreativno življenje v pokoju. Digitalna pismenost postaja vse pomembnejša življenjska spretnost in nezmožnost dostopa do ali uporabe IKT dejansko postaja ovira za socialno vključevanje in osebni razvoj. S spreminjanjem različnih oblik medijev v zadnjih letih dostopa do tehnoloških platform ne moremo več obravnavati kot resnične ovire za digitalno vključenost. Največja ovira pri razvoju digitalnih veščin starejših je njihova odsotnost zanimanja za nove tehnologije, kar morda zakriva njihov strah pred temi novimi prodornimi tehnologijami.

(RE)SOCIALIZACIJA STAREJŠIH OSEB V ČASU PO PANDEMIJI COVID19 SKOZI UDELEŽBO PRI IGRANJU PICKLEBALLA (januar 2021-december 2022) s področja športa starejših oseb. Projekt bo prispeval k večji stopnji telesne aktivnosti starejših, in sicer s sodelovanjem pri igranju pickleballa (igra podobna tenisu). Starejši so trenutno pod velikim stresom virusa Covid-19. Zaradi izrednih razmer v prvih mesecih leta 2020, ki so večinoma prizadele starejše, in možnosti za prihodnji razvoj virusa in njegovega vpliva na družbo, pričakujemo, da bo telesno in duševno stanje starejših močno oslABLJENO. Zato je projekt namenjen lažšanju družbene re-socializacije starejših v zdravo okolje.

Delovanje v mednarodnih organizacijah:

Še naprej bomo negovali članstvo ZDUS v mednarodnih organizacijah **Age Platform Europe**, **EURAG** in organizaciji **Eurocarers** ter se vključevali v izvajanje skupnih aktivnosti v njihovem okviru.

Nadaljuje se mandat predstavnice **ZDUS v članstvu Upravnega sveta AGE platform in članstvu Generalnega sveta EURAG**.

Sodelovali bomo v aktivnostih Ministrstva za zunanje zadeve pri pripravi stališč in predlogov za nastop slovenske delegacije na zasedanju **Odprte delovne skupine Združenih narodov za staranje**. Obnovili bomo kandidaturo za akreditacijo pri tem organu Združenih narodov.

Slovenija bo v letu **2021 predsedovala Svetu Evropske unije**, zato se ZDUS pripravlja na aktivnosti v zvezi z gostovanjem **zasedanja Upravnega sveta Age Platform Europe** v kombinaciji z vsebinsko konferenco s področja politik staranja, pri čemer bomo sodelovali z

Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki ima med svojimi prioritetami tudi vprašanja staranja in skrbi za starejše. K sodelovanju bomo pritegnili tudi druge zainteresirane nevladne organizacije in strokovne inštitucije.

Pričakujemo, da bomo lahko po odpravi posledic epidemije še naprej krepili že vzpostavljene vezi z **reprezentativnimi organizacijami upokoencev** Srbije, Severne Makedonije in Madžarske, s katerimi smo v preteklosti podpisali protokol o sodelovanju na področju športa in zdravja v tretjem življenjskem obdobju. Prav tako moramo okrepiti sodelovanje s sorodnimi organizacijami tudi v drugih državah nekdanje skupne države Jugoslavije. Krepili bomo tudi **sodelovanje z zamejskimi društvi**.

1.8. Delovanje Medgeneracijske koalicije Slovenije in Seniorskega koordinacijskega odbora Slovenije

Tudi v letu 2021 bomo nadaljevali s skupnimi aktivnostmi s članicami medgeneracijske koalicije Slovenije - z Dijaško organizacijo Slovenije, Študentsko organizacijo Slovenije in Mladinskim svetom Slovenije, predvsem zaradi skupnih interesov in vprašanj, ki jih naslavlja demografske spremembe in s tem povezani izzivi.

Zaradi izpada Dnevov medgeneracijskega sožitja v letu 2020 in predvidoma tudi v letu 2021, se načrtuje izvedbo (5) virtualnih dogodkov – okroglih miz, v obdobju med januarjem in junijem 2021 po vsebini načrtovani za DMS 2020. Prav tako se načrtuje virtualna medgeneracijska srečanja, ki bi potekala predvidoma 1-krat mesečno po predlaganih temah: Prostovoljstvo, Medgeneracijsko sožitje in solidarnost, Človekove pravice, Digitalizacija, Zdrav življenjski slog, Družbeni dialog in aktivno državljanstvo, Vseživljenjsko učenje, Bralna kultura, Enake možnosti za vse generacije, Aktivno državljanstvo, Nesnovna kulturna dediščina.

Okrepiti bomo morali delovanje Seniorskega koordinacijskega odbora Slovenije, kjer smo se povezali s sorodnimi organizacijami upokoencev in drugimi organizacijami, ki zastopajo interese starejših - Društvo seniorjev Slovenije, Sindikat upokoencev KS 90, Sindikat upokoencev Slovenije – ZSSS, Sinteza – KCD – Koalicija civilne družbe za prenovo, Združenje seniorjev - strokovnjakov in managerjev in Zveza združenj borcev za vrednote NOB Slovenije, ki so se zavezale k uresničevanju Strategije dolgožive družbe in področij pomembnih za starejše. Dopolnili bomo Sporazum o ustanovitvi koordinacijskega odbora in ga predlagali v sprejem navedenim deležnikom.

1.9. Informativna dejavnost

Za tekoče obveščanje članstva in javnosti bomo izpolnili in vzdrževali spletno stran ZDUS in jo obogatili s prispevki članov in vodstev, ki delujejo v organih na nivoju zveze ter njihovih zainteresiranih strokovnjakov.

Nadaljevali bomo z izdajanjem revije ZDUS Plus, ki predstavlja sredstvo medsebojnega obveščanja o delovanju ZDUS na nivoju krovne organizacije, pokrajinskih zvez in društev

upokojencev, ter je posebej pomembna za tisti del članstva, ki ne uporablja interneta. Pogostost izdajanja bomo prilagodili potrebam informiranja in finančnim možnostim.

ZDUS bo vložil vse napore, da bo preko medijev javnega obveščanja, kot so RTV Slovenija, komercialne televizija, radio, dnevno časopisje, revija Vzajemnost, na lokalnem, regionalnem in nacionalnem nivoju informiral člane in širšo zainteresirano javnost, tudi v zamejstvu in tujini, o dejavnostih ZDUS in posameznih področjih dela ter delu društev upokojencev. Okrepili bomo tudi informiranje preko spletnih okolij, kot so Facebook, Twitter, Instagram, Youtube in e-novičke. Tudi to predstavlja enega od načinov za pridobivanje in povečanje članstva v organizaciji.

1.10. Odgovornost za vzdržnost Vzajemnega posmrtninskega sklada

Zbor članov ZDUS je decembra 2018 določil, da se ohrani delovanje Vzajemnega posmrtninskega sklada in zadolžil Upravni odbor Vzajemnega posmrtninskega sklada, da pripravi strategijo vzdržnosti sklada. Slednje je tudi dolžnost Upravnega odbora Vzajemnega posmrtninskega sklada. Sklad mora med drugim novelirati Pravilnik o delovanju Vzajemnega posmrtninskega sklada in pod nujno določiti organe upravljanja in nadzora, to sta zbor vlagateljev in nadzorni odbor, ki bosta ločena od ZDUS. Sklad mora prav tako prispevati sredstva za pokritje stroškov dela administracije za sklad. To so prioritete za leto 2021.

1.11. Vzdržnost financ na vseh področjih delovanja

Kot posledico epidemije smo bili že v letu 2020 izpada večjih virov financiranja delovanja in dejavnosti ZDUS. Tudi v letu 2021 ni pričakovati sprememb, kar pomeni, da prav tako ne bo izplačila dividende za uspešno poslovanje Delfin hotela ZDUS d.o.o. Izola in Delavske hranilnice d.d., prav tako lahko pričakujemo, da vsa društva upokojencev ne bodo poravnala letne članarine. Zato bo nujno še naprej zagotavljati dodatne vire financiranja iz sponzorskih in donatorskih sredstev, pozornost pa bomo morali usmeriti tudi na projektno delovanje, kjer prav tako lahko pridobimo nekaj sredstev za sofinanciranje stroškov dela in dejavnosti.

Z namenom ohranjanja vzdržnosti finančnega načrta, bomo še naprej pozorno spremljali vse vire na prihodkovni in odhodkovni strani ter se skušali izogniti rebalansu finančnega načrta, ki smo ga morali izvršiti za leto 2020. Zagotavljali bomo tudi naprej transparentno poslovanje in nadzor nad financami.

Predsednice in predsedniki PZDU bodo morali, skladno s svojim že izraženim stališčem, zagotoviti več lastnih sredstev, sponzorstev in donacij za delovanje PZDU.

2. IZVEDBENI NAČRT AKTIVNOSTI ZVEZE DRUŠTEV UPOKOJENCEV SLOVENIJE V LETU 2021

Aktivnosti bomo prilagodili razmeram v državi in po potrebi del izvedli v virtualnem okolju ali na korespondenčen način.

2.1. Vodenje ZDUS

AKTIVNOST	ČAS IZVAJANJA	NOSILEC	OPOMBA
Kolegij predsednika ZDUS	januar - december	predsednik ZDUS	do 2-krat mesečno
Razširjeni kolegij predsednika ZDUS	januar - december	predsednik ZDUS	po potrebi
Zbor članov ZDUS	junij, december	predsednik ZDUS	po posebnem vabilu
Seje Upravnega odbora ZDUS	Redne seje: februar, april, junij, september, november in december; izredne in korespondenčne po potrebi	predsednik ZDUS in tajnik	po posebnem vabilu
Seje Strokovnega sveta ZDUS	januar - december	predsednik Strokovnega sveta ZDUS v dogovoru z vodstvom	Po posebnem vabilu
Seje delovnih teles ZDUS	januar - december	predsedniki komisij ZDUS v sodelovanju s funkcionarji ZDUS, ki pokrivajo posamezna področja	v skladu z načrtom dela komisij
Seje Nadzornega odbora ZDUS	januar – december	predsednik Nadzornega odbora ZDUS	po posebnem vabilu
Seje Častnega razsodišča ZDUS	januar – december	predsednik Častnega razsodišča ZDUS	po posebnem vabilu
Izobraževanja in delavnice	januar – december	strokovna služba ZDUS in programa Starejši za starejše	po potrebi
Skrb za Vzajemni posmrtninski sklad	januar - december	Upravni odbor Vzajemnega posmrtninskega sklada	po posebnem vabilu
Skrb za delovanje strokovne	januar -	predsednik ZDUS in tajnik	redno

službe	december		
Delfin hotel ZDUS d.o.o. Izola skrb za redno polnjene hotela, skupščina, nadzor	januar - december	funkcionarji ZDUS, Upravni odbor ZDUS v vlogi Skupščine hotela, Nadzorni svet hotela	po posebnem vabilu
Letni razgovori zaposlenimi	januar - december	tajnik	1-krat letno
Redni letni popis ZDUS	11. 1. 2021	komisija za popis	po sklepu predsednika ZDUS
Sodelovanje s poslovnimi partnerji, sponzorji in donatorji finančnih sredstev	januar - december	funkcionarji ZDUS in strokovna služba	sodelovanje s poslovnimi partnerji, sponzorji in donatorji finančnih sredstev

2.2. Dogodki in prireditve

AKTIVNOST	ČAS IZVAJANJA	NOSILEC	OPOMBA
Priprave in izvedba Dnevov medgeneracijskega sožitja ali alternativno (5) virtualnih dogodkov – okroglih miz	Odvisno od epidemiološke slike in stanja v državi	predsednik ZDUS, Izvršna vodja projektov in prireditev, organi in delovna telesa projekta, strokovna služba	v primeru izvedbe okroglih miz, bo to v obdobju januar - junij
Virtualna medgeneracijska srečanja	januar - december	funkcionarji ZDUS, organi in delovna telesa projekta, strokovna služba ZDUS in programa Starejši za starejše	predvidene teme navedene v 1.8.
Promocija in spodbujanje zdravega, aktivnega in varnega staranja ter organiziranje dejavnosti, če bo to mogoče	januar - december	funkcionarji ZDUS, organi in delovna telesa ter PZDU in DU	
Tematski dogodki v okviru Tedna vseživljenjskega učenja	maj	izvršna vodja projektov in prireditev, pristojno delovno telo ZDUS	
Teden ljubiteljske kulture	maj	izvršna vodja projektov in prireditev, Komisija za kulturo	

2.3. Zaščita pravic starejših

AKTIVNOST	ČAS IZVAJANJA	NOSILEC
Sodelovanje pri pripravi in spremembah zakonov o starejših	januar - december	funkcionarji ZDUS, organi in delovna telesa ZDUS ter strokovna služba
Sodelovanje z vodstvom DZ RS, DS RS, poslanskimi skupinami, odbori DZ RS in komisijami DS RS	januar - december	funkcionarji ZDUS, organi in delovna telesa ZDUS ter strokovna služba
Sodelovanje s strankami	januar - december	funkcionarji ZDUS
Razgovori s poslanci	januar - december	funkcionarji ZDUS
Sodelovanje z Vlado RS, vladno zakonodajno službo in odbori vlade	januar - december	funkcionarji ZDUS
Sodelovanje z ministrstvi	januar - december	funkcionarji ZDUS
Sodelovanje z ESS, ZSSS, SUS – ZSSS in drugimi organizacijami	januar - december	funkcionarji ZDUS
Sodelovanje z ZPIZ	januar - december	funkcionarji ZDUS
Sodelovanje s KAD, d.d. in nadzor nad delovanjem	januar - december	imenovani predstavniki ZDUS
Aktivno sodelovanje s predstavniki ZDUS v organih nadzora in upravljanja na ravni države (tudi DPM pri VČP)	najmanj 1-krat letno	funkcionarji ZDUS
Sodelovanje z MeKoS in SEKOS	januar - december	funkcionarji in tajnik ZDUS, po posebnem vabilu
Sodelovanje z zbornicami, ki delujejo v interesu starejših	januar - december	funkcionarji ZDUS
Medijska prisotnost, informiranje in promocija	januar - december	uredništvo ZDUS Plus in odnosi z javnostmi
Zagotavljanje računovodske svetovalne dejavnosti	vsako sredo od 11. do 13. ure	računovodja

2.4. Medsebojna pomoč starejših in prostovoljstvo

AKTIVNOST	ČAS IZVAJANJA	NOSILEC	OPOMBA
Program Starejši za starejše	kontinuiran program	podpredsednica ZDUS za področje sociale, vodstvo programa, strokovna služba programa	nacionalni program
Sodelovanje z MDDSZ in FIHO	januar -	podpredsednica ZDUS za	javni razpis

	december	področje sociale, vodstvo programa, strokovna služba programa	
Sodelovanje z zavarovalnicami in drugimi potencialnimi partnerji, sponzorji in donatorji	januar - december	podpredsednica ZDUS za področje sociale, vodstvo programa, strokovna služba programa	javni razpis, vloge
Sodelovanje z A-Soft d.o.o.	januar - december	podpredsednica ZDUS za področje sociale, vodstvo programa, strokovna služba programa, Komisija za informatiko (SZS)	program Bopro
Kontinuirano izobraževanje koordinatorjev	januar - december	podpredsednica ZDUS za področje sociale, vodstvo programa, strokovna služba programa	
Izobraževanje prostovoljcev	marec	Programski svet programa, Komisija za izobraževanje (SZS), Komisija za informatiko (SZS), strokovna služba programa	Delfin Hotel ZDUS d.o.o. Izola

2.5. Mednarodno sodelovanje

AKTIVNOST	ČAS IZVAJANJA	NOSILEC	OPOMBA
Članstvo v AGE Platformi	januar - december	podpredsednica ZDUS za področje mednarodnega sodelovanja, delovna skupina, izvršna vodja projektov in prireditev	zasedanje organov, konference, izvedba skupnih akcij v Sloveniji
Gostovanje zasedanja Upravnega sveta Age Platform Europe v kombinaciji z vsebinsko konferenco s področja politik staranja		podpredsednica ZDUS za področje mednarodnega sodelovanja, delovna skupina, izvršna vodja projektov in prireditev	
Članstvo v EURAG	januar - december	podpredsednica ZDUS za področje mednarodnega sodelovanja, delovna skupina, izvršna vodja projektov in prireditev	
Pridruženo članstvo v Eurocarers	januar - december	podpredsednica ZDUS za področje mednarodnega	

		sodelovanja, delovna skupina, izvršna vodja projektov in prireditev	
Kampanja ADA	januar - december	podpredsednica ZDUS za področje mednarodnega sodelovanja, delovna skupina, izvršna vodja projektov in prireditev	
Izvajanje projekta MOVE YOUR HANDS FOR DEMENTIA – PODAJMO ROKO OSEBAM Z DEMENCO	oktober 2020 – september 2022	izvršna vodja projektov in prireditev, tajnik	
Izvajanje projekta RECOVERING YOUR MUSICAL YOUTH - DIGITAL SKILLS TRAINING FOR SENIORS – PRIDOBIVANJE DIGITALNIH VEŠČIN ZA STAREJŠE NA PODROČJU GLASBE	oktober 2020 – september 2022	izvršna vodja projektov in prireditev, pristojna komisija	
Izvajanje projekta (RE)SOCIALIZACIJA STAREJŠIH OSEB V ČASU PO PANDEMIJI COVID19 SKOZI UDELEŽBO PRI IGRANJU PICKLEBALLA	januar 2021 – december 2022	izvršna vodja projektov in prireditev, pristojna komisija	

3. NAČRT KOLEKTIVNEGA DOPUSTA NA ZVEZI DRUŠTEV UPOKOJENCEV SLOVENIJE V LETU 2021

Termin	Dežurstvo	Opomba
26.4.-30.4.2021	Ne	4 dni
27.12.-31.12.2021	Ne	5 dni